

Frank Tempelman overleden

13 december 2023

Afgelopen zondag is Frank Tempelman dood aangetroffen in zijn bed. Zijn dood is waarschijnlijk het gevolg van hartfalen. Volgende maand zou hij 56 zijn geworden.

Frank werd in 2000 lid van Oud Zuilen. Hij woonde toen nog in een huisje-met-tuin in Zuilen en integreerde snel in de club: een geestige, veellezende en zeer aimabele schaakgek, die in de jaren erna werd opgenomen in het zogeheten ‘Vriendenteam’ – het aanvankelijke OZ5, dat altijd ‘het vijfde’ is blijven heten, hoewel ze na diverse promoties binnen de SGS op een gegeven moment feitelijk OZ2 waren geworden.

Op het bord bediende Frank zich graag van scherpe openingen, zoals de Fajarowitsj-variant van het Boedapester gambiet (naar zijn zeggen: ‘het wapen der zéér sterken’). Het eindspel had zijn belangstelling wat minder (‘daar kom ik

doorgaans niet aan toe’). Sowieso had hij vooral veel op met de snellere varianten van het spel, ‘het betere gooi- en smijtwerk’.

Het is verleidelijk om Frank te citeren. Op de een of andere manier sprak hij veel opmerkelijke dingen uit alsof ze een citaat waren (maar dan zonder het irritante bewegen van twee maal twee vingers ter hoogte van beide zijden van je voorhoofd, zoals sommige mensen doen – van zulke maniertjes moest Frank zelf ook weinig hebben). Zijn stem kreeg dan iets nadrukkelijks en werd dan soms licht verheven. Wat meer memorabele uitspraken liet hij vergezeld gaan van de woorden ‘zeg ik met de Ouden’.

Als gepromoveerd informaticus werkte Frank aanvankelijk bij het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR), waar hij onder meer projecten deed voor Defensie – iets met rekenwerk achter ballistische raketten. Daarvoor reisde hij de hele wereld over, om in andere NAVO-landen te overleggen met vergelijkbare techneuten. Ooit zei hij tegen mij: ‘Waarschijnlijk doe ik toch iets verkeerd, want mijn Britse tegenhanger is ingeschaald op de rang van admiraal, terwijl ik maar een burgermansalaris krijg.’

Toen een bevriende filmmaker het grappig vond om een geestig bedoelde opmerking van Frank over zijn werk de sociale media in te slingeren, kostte dat hem (Frank) zijn baan, want ‘die jongens bij het leger hebben nu eenmaal geen gevoel voor humor’, zoals hij dat zelf uitdrukte.

Daarna ging er veel mis. Frank woonde inmiddels met vrouw en kinderen in Houten. Hij kwam nog wel regelmatig bij de club, maar liet langzamerhand steeds vaker toe dat alcohol zijn beste vriend werd. Toon mij uw vrienden en ik laat u zien wie uzelf bent, had Frank zelf kunnen zeggen.

Zijn aanstelling als docent aan de hogeschool Avast in Breda werd een drama, vooral omdat het zijn huwelijk kostte, na wat onverstandige levenskeuzes van Frank – wat hij onmiddellijk zelf toegaf, maar niet meer kon herstellen. Daarna was hij alleen, eerst een tijdje in een snel voor hem geregeld onderkomen in Haarlem, om een jaar of vier geleden terecht te komen in Zwolle. Daar werd hij docent aan de plaatselijke hogeschool, nam een kat in huis, werd lid en zelfs secretaris van ZZS (Zwolle-Zuid Schaakt!), de schaakclub die volgens hemzelf ‘op struikelafstand’ van zijn flat lag.

Af en toe reisde hij nog af naar het Utrechtse, bijvoorbeeld afgelopen zomer, om deel te nemen aan het Zomerschaak of aan snelschaakavonden. Vaak at hij dan bij ons thuis, samen met Guus en soms ook met Jaap van der Tuuk. Dat waren nooit saaie maaltijden.

Frank kon soms melancholisch zijn, zeker als hij sprak over zijn eigen levenswandel. Ook was hij erudiet en belezen, paarde kennis van diverse klassieken aan zijn blijvende jeugdliefde voor de boeken van Bob Evers. De humor van Gumbah was ook die van hem. Een paar jaar lang schreef hij puntige boekrecensies voor de jaarlijkse Detective & Thrillergids van Vrij Nederland. Hij had een specifieke, doorleefde muzieksmaak, waarover hij op zachte toon sprak. Om vervolgens een wijsvinger op te steken en luid te gaan oreren over de vele merkwaardige weetjes, meningen en woordspeligheden die door zijn hoofd rondwaarden.

Shit, Frank. Grappige, onverbeterlijke, vindingrijke, tijdens-het-snelschaken-liedjes-zingende, soms diepgravende, bij vlagen verlegen, altijd met zichzelf en de drank worstelende, ontzettend aardige, belangstellende, afstandelijk sociale, lieve, lieve Frank. Ik ga je missen, man. Dat doe ik nu eigenlijk al. Geef ze ervan langs, daarboven, met de Fajarovitsj!

Ed van Eeden